

PRZYCZYNY BUNTU BOHATERÓW TEKSTÓW KULTURY

BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Sabina Furgoń
Dorota Dąbrowska
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Przyczyny buntu bohaterów tekstów kultury

Klasa / czas trwania zajęć:

klasa II / 45 minut

Cele

Uczeń:

- wyjaśnia źródła motywu;
- przywołuje teksty literackie z motywem buntu;
- interpretuje teksty ikoniczne;
- odczytuje różne znaczenia buntu.

Metody/techniki/formy pracy:

- heureka;
- asocjogram;
- praca w grupach;
- praca z tekstem literackim;
- praca z tekstem ikonicznym;
- komputer, rzutnik lub tablica interaktywna.

Środki dydaktyczne:

- *Dziady cz. III* Adama Mickiewicza;
- *Giaur George'a* Byrona;
- *Konrad Wallenrod* Adama Mickiewicza;
- *Oda do młodości* Adama Mickiewicza;
- *Nie-Boska komedia* Zygmunta Krasińskiego;
- *Prometeusz* Gustave'a Moreau;
- *Wolność wiodąca lud na barykady* Eugéne'a Delacroix;
- *Rozstrzelanie powstańców madryckich 3 maja 1808* Francisca Goi.

Opis przebiegu lekcji:

Lekcję należy przeprowadzić po omówieniu romantyzmu.

Część wstępna:

Wskazanie przykładów buntu w mitologii i *Biblii*.

Odczytanie znaczeń buntu w przywołanych przykładach.

Część właściwa:

1. Podział klasy na grupy – poszukiwanie motywu buntu w tekstach literatury romantyzmu, wskazanie przyczyn, formy wyrażania, skutki buntu. Przydzielenie tekstów literackich dla grup:

Grupa I – *Dziady cz. III* A. Mickiewicza.

Grupa II – *Giaur* G. Byrona.

Grupa III – *Konrad Wallenrod* A. Mickiewicza.

Grupa IV – *Oda do młodości* A. Mickiewicza.

Grupa V – *Nie-Boska komedia* Z. Krasińskiego.

2. Prezentacja efektów pracy grup.
3. Określenie przyczyn buntu w tekstach romantyzmu, np. młodość, dojrzewanie, walka o własne ideały, nieszczęśliwa miłość, sprzeciw wobec światopoglądu poprzedniej epoki.
4. Wyświetlenie przykładów tekstów ikonicznych i określenie źródła inspiracji i interpretacja motywu w dziełach: Gustave'a Moreau *Prometeusz*, Eugéne'a Delacroix *Wolność wiodąca lud na barykady*, Francisca Goi *Rozstrzelanie powstańców madryckich 3 maja 1808*.

Część podsumowująca:

Wykonanie asocjogramu z motywami buntu – tekst literacki, tekst ikoniczny, przyczyna, skutek.

Postawienie tezy do problemu: dlaczego w człowieku rodzi się bunt? – np. bunt jest wpisany w naturę człowieka.

Komentarz metodyczny:

Lekcję należy przeprowadzić po omówieniu romantyzmu. Lekcja ucząca poszukiwania motywu rozwija umiejętność utrwalania wiedzy. Praca w grupach sprzyja wzajemnej komunikacji i współpracy, co stanowi ważne elementy na rynku pracy. Dla uczniów ze SPE zaleca się sporządzenie pytań ułatwiających odniesienia do tekstów, a także należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, tworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń, dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia (np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, zastosować zakreślenia), dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu i udzielić wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską, stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi

dobrze, a w których miejscach popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności.